

KLAGANDE

Datainspektionen

MOTPART

Fyrishov AB, 556380-4524

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Uppsalas dom den 28 februari 2020
i mål nr 3716-19, se bilaga A (med s. 1–3 av förvaltningsrättens bilaga 1)

SAKEN

Kamerabevakning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.
 2. Kammarrätten avslår överklagandet.
-

YRKANDEN M.M.

Datainspektionen yrkar att kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och avslår Fyrishov AB:s ansökan om tillstånd till kamerabevakning i den del den avser bevakning av bubbelpool med kamera 1. Datainspektionen hänvisar till vad som förts fram i förvaltningsrätten och lägger därutöver till bl.a. följande. Den överklagade domen innebär ett avsteg från gällande praxis för kamerabevakning av bubbelpooler. Enligt praxis från tiden före kamerabevakningslagen (2018:1200) godtogs bevakning av bubbelpool i realtid i brottsbekämpande syften och då under förutsättning att det fanns utredning om brottslighet på platsen. Såvitt Datainspektionen känner till har det i praxis inte förekommit att kamerabevakning av bubbelpooler i realtid har beviljats endast i syfte att förhindra olyckor.

Möjligheterna till bevakning i syfte att motverka olyckor har utökats i och med kamerabevakningslagens införande. Utökningen avser dock möjligheterna att bevaka under olika skeden av ett olycksförlopp. Den nya lagen innebär däremot inte att intresset av bevakning i syfte att förhindra olyckor ska anses väga tyngre än enligt tidigare lagstiftning. Kamerabevakningslagen innebär inte heller någon förändring i hur integritetsintresset på platsen ska bedömas. Mot denna bakgrund kan kamerabevakningslagen inte anses ha inneburit en utökad möjlighet till bevakning av bubbelpooler i realtid i syfte att förhindra olyckor. Eftersom integritetsintresset gör sig mycket starkt gällande i en bubbelpool krävs mycket starka skäl för att tillstånd till kamerabevakning ska beviljas. Det har inte visats att bubbelpoolen är olycksdrabbad. Det har inte heller kommit fram att risken för olyckor i och kring bubbelpooler generellt är så hög att det av det skälet finns ett bevakningsintresse som väger tyngre än integritetsintresset på platsen.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Prövningstillstånd

Kammarrätten anser att det finns skäl att meddela prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

Tillstånd till kamerabevakning

Förarbeten

I förarbetena till 8 § kamerabevakningslagen anføres bl.a. följande.

Förutsättningarna att få tillstånd enligt kameraövervakningslagen är för snävt utformade, både vad gäller övervakning i brottsbekämpande syften och för andra ändamål. Sådan kamerabevakning som även fortsättningsvis omfattas av ett tillståndskrav, dvs. kamerabevakning som bedrivs av myndigheter och andra subjekt som utför uppgifter av allmänt intresse, är dessutom många gånger den mest angelägna i samhället. Möjligheterna att få tillstånd för kamerabevakning bör därför förbättras generellt. Det är särskilt betydelsefullt att tillstånd kan beviljas i tillräcklig utsträckning för sådan kamerabevakning som används i brottsbekämpande syften och för att skapa tryggare offentliga miljöer. (Prop. 2017/18:231 s. 64.)

När det gäller 8 § andra stycket kamerabevakningslagen, där det föreskrivs att det vid bedömningen av intresset av kamerabevakning särskilt ska beaktas om bevakningen behövs för vissa angivna ändamål, anføres i förarbetena bl.a. följande. Att särskild hänsyn ska tas till dessa ändamål innebär att intresset av kamerabevakning i sådana fall väger tungt vid bedömningen av om intresset av kamerabevakningen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Tillstånd till sådan kamerabevakning kan därför ges även vid större integritetsintrång. Kamerabevakning bör många gånger betraktas som ett naturligt hjälpmedel och ett komplement till andra åtgärder. Kravet på att kamerabevakningen

ska behövas för ett visst ändamål innebär därför inte att andra åtgärder nödvändigtvis måste provas först. (Prop. 2017/18:231 s. 142).

Kammarrättens bedömning

Till skillnad från i den tidigare kameraövervakningslagen (2013:460) lyfts det i kamerabevakningslagen uttryckligen fram att intresset av att bl.a. förebygga olyckor genom kamerabevakning ska väga särskilt tungt vid bedömningen av om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Med hänsyn till det och med beaktande av vad som kommit fram om bubbelpoolens placering i badanläggningen instämmer kammarrätten i förvaltningsrättens bedömning att det finns ett berättigat intresse av att i realtid kunna bevaka bubbelpoolen genom kamerabevakning, oavsett förekomst av tidigare olyckor i anslutning till just den aktuella poolen. Kammarrätten instämmer även i förvaltningsrättens bedömning att intresset av att kunna kamerabevaka bubbelpoolen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Det finns alltså förutsättningar att meddela Fyrishov AB det aktuella tillståndet till kamerabevakning. Överklagandet ska därför avslås.

Beslutet om prövningstillstånd får enligt 33 § tredje stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) inte överklagas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR i övrigt, se bilaga B (formulär 1).

Anita Linder
lagman
ordförande

Ann-Jeanette Eriksson
kammarrättsråd

Elisabet Reimers
kammarrättsråd
referent

/Andrea Zetterqvist
föredragande jurist

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UPPSALA**

Enhet 2

DOM
2020-02-28
Meddelad i Uppsala

Mål nr
3716-19

Sida 1 (7)

Bilaga A

KLAGANDE

Datainspektionen
Box 8114
104 20 Stockholm

MOTPART

Fyrishov AB, 556380-4524
Idrottsgatan 2
753 33 Uppsala

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Uppsala läns beslut den 23 maj 2017,
dnr 211-1111-2017, bilaga 1

SAKEN

Tillstånd till kamerabevakning enligt kamerabevakningslagen (2018:1200)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 307679

Postadress
Box 1853
751 48 Uppsala

Besöksadress
Smedsgränd 22

Telefon
018-431 63 00
E-post: forvaltningsratteni uppsala@dom.se
www.forvaltningsratteni uppsala.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag–fredag
08:00–16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Länsstyrelsen i Uppsala län beslutade den 23 maj 2017 att bevilja Fyrishov AB (Fyrishov) tillstånd till utvidgad kameraövervakning med fyra övervakningskameror för övervakning av en bubbelpool (kamera 1), en korridor samt två kassor (kamera 3 – 5) på Fyrishov i Uppsala kommun. Ändamålet med övervakningen avseende korridoren och kassorna är att förebygga, förhindra och utreda brott. Enligt beslutet medges inspelning av bilder dygnet runt och lagring av bilder i två månader avseende övervakningen av korridoren och kassorna. Ändamålet med övervakningen avseende bubbelpoolen är att förhindra olyckor och övervakningen ska ske dygnet runt i realtid utan lagring av bilder. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

Datainspektionen yrkar att Fyrishovs ansökan om kameraövervakning avseende kamera 1 ska avslås i sin helhet på den grunden att övervakningsintresset inte väger tyngre än enskildas intresse av att inte bli övervakade. Till stöd för talan anförs bl.a. följande.

Kamera 1 övervakar den stora bubbelpoolen i den aktuella badanläggningen vilket utgör en plats som besöks av allmänheten i rekreationssyfte och där besökare som regel uppehåller sig lättklädda under en längre tid, varför integritetsintresset är betydande för platsen. Syftet med övervakningen är att förhindra olyckor och Fyrishov har i denna del anfört att tio olycksincidenter inträffat under 2016 i äventyrsbadet. Det framgår dock inte hur många av dessa incidenter som hänför sig till den aktuella bubbelpoolen. Fyrishov har inte heller i övrigt konkretiserat på vilket sätt det föreligger ett behov av att kameraövervaka bubbelpoolen. Det har såvitt Datainspektionens har kännedom om inte förekommit att övervakning i realtid av bubbelpooler beviljas endast i syfte att förhindra olyckor. För att ett sådant tillstånd ska kunna

beviljas måste Fyrishov i vart fall kunna visa att den aktuella bubbelpoolen är olycksdrabbad i någon omfattning.

Fyrishov motsätter sig Datainspektionens yrkande och anser att Länsstyrelsen i Uppsala läns beslut angående tillstånd för kamera 1 ska gälla. Till stöd för sin talan anför Fyrishov bl.a. följande.

I äventyrsbadet på Fyrishov finns två bubbelpooler varav den för kameraövervakning aktuella bubbelpoolen ligger avsides med en insynskyddande konstruktion i form av ett stiliserat tempel. Den aktuella poolen har därför ingen insyn för passerande badvärdar eller besökare och tillträde till poolen sker enbart över en liten bro. Eftersom badvärdar löpande går runt anläggningen för att bevaka samtliga pooler kan inte en separat badvärd avdelas för att ständigt ha koll på just denna bubbelpool. Kameraövervakning av denna bubbelpool, där badvärdar löpande kan se bilder i realtid i badvakts-hytten, skulle stärka möjligheten att upptäcka ofredanden och andra incidenter där och därmed förbättra tryggheten och säkerheten för besökarna.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering

Kameraövervakningslagen (2013:460) upphörde att gälla den 1 augusti 2018 då kamerabevakningslagen trädde i kraft. Den nya lagen saknar övergångsbestämmelser för vilken lag som ska tillämpas för det fall att ett ärende om tillståndspliktig kameraövervakning inletts enligt den gamla lagen innan den 1 augusti 2018, men där beslut eller dom ännu inte hade meddelats vid detta datum. Det följer då av allmänna förvaltningsrättsliga grundsatser att det är den lag som är i kraft när prövningen sker som ska tillämpas, vilket i det här fallet innebär att Datainspektionens överklagan ska prövas enligt kamerabevakningslagen (jfr RÅ 1988 ref. 132). Att detta har varit

avsikten framgår även av förarbetena till kamerabevakningslagen (se prop. 2017/18:231 s. 127).

Tillstånd till kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde krävs enligt 7 § kamerabevakningslagen bl.a. om bevakningen ska bedrivas av någon annan än en myndighet vid utförande av en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som meddelats med stöd av lag eller annan författning.

Enligt 8 § första stycket samma lag ska tillstånd ges om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Vid bedömningen ska det enligt bestämmelsens andra stycke särskilt beaktas bl.a. om bevakningen behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor. Enligt bestämmelsens tredje stycke ska det vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad särskilt beaktas hur bevakningen ska utföras, om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas och vilket område som ska bevakas.

Av förarbetena till kamerabevakningslagen framgår bl.a. följande. Vid intresseavvägningen ska, liksom tidigare, intresset av kamerabevakningen vägas mot den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Tillstånd ska ges i de fall där intresset för kamerabevakningen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. När det gäller intresset av kamerabevakning har den svenska regleringen under längre tid präglats av synsättet att kamerabevakning endast bör utgöra ett komplement till andra åtgärder i samma syfte, särskilt brottsförebyggande. Det har exempelvis inte ansetts förenligt med kameraövervakningslagens syfte att godta en övervakning vars ändamål lämpligen kan tillgodoses på något annat mindre integritetskränkande sätt. Vid tillståndsprövning ska det särskilt beaktas om kamerabevakningen behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa

verkningarna av inträffade olyckor. I dessa fall är angeläget att lagen säkerställer möjligheterna att använda kamerabevakning i samtliga skeden av ett olycksförlopp (se prop. 2017/18:231 s. 65 och s. 69).

Förvaltningsrättens bedömning

Fyrishov badanläggning är en plats dit allmänheten har tillträde. Av domen 17 juni 2019 från Kammarrätten i Stockholm (mål nr 10120-18) framgår att Fyrishovs idrotts- och idrottsverksamhet är en kommunal angelägenhet som kan härledas ur kommunens reglemente och att Fyrishov anses utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av beslut som meddelats med stöd av den lagreglerade kommunala kompetensen. Målet återförvisades därför till Förvaltningsrätten i Uppsala för prövning av förutsättningarna för att meddela tillstånd till kameraövervakning. Kammarrättens dom överklagades till Högsta förvaltningsdomstolen som den 9 januari 2020 beslutade att inte meddela prövningstillstånd (mål nr 3833-19).

Den fråga som förvaltningsrätten ska pröva är därmed om Fyrishov ska få tillstånd till kamerabevakning dygnet runt i realtid avseende kamera 1 för ändamålet att förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor. Denna bedömning ska göras utifrån en avvägning mellan å ena sidan intresset av en sådan bevakning och å andra sidan den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Fyrishov har till sin ansökan om kameraövervakning bifogat en sammanställning över olyckor vid badanläggningen där det framgår att elva olyckor inträffat under 2016 varav tio olyckor inträffat i äventyrsbadet och en olycka inträffat i sommarbassängen. Av sammanställningen framgår dock inte hur många olyckor som hänförs till den aktuella bubbelpoolen. Förvaltningsrätten anser emellertid att det kan finnas ett beaktansvärt intresse av att i realtid kunna övervaka bubbelpoolen för att förebygga, förhindra eller upptäcka

olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor, detta oavsett förekomst av tidigare rapporterade olyckor hänförliga till den specifika bubbelpoolen. Mot behovet av övervakning ska den enskildes intresse av att inte bli övervakad ställas (jfr. HFD 2011 ref. 2).

Områden dit allmänheten beger sig för nöje och rekreation har tidigare ansetts vara platser där det är angeläget för en enskild att kunna röra sig fritt utan att bli övervakad (se t.ex. RÅ 2010 ref. 22). Av förarbetena till kamerabevakningslagen framgår dock att avsikten varit att utöka möjligheterna till kamerabevakning genom införandet av lagen (jfr prop. 2017/18:231 s. 27 och 32 f.). Eftersom kameraövervakningen avser en bubbelpool, där besökare uppehåller sig lättklädda under en längre period, är de enskildas integritetsintresse särskilt starkt i detta fall. Mot detta ska det enligt förvaltningsrättens mening även beaktas att övervakningen sker i realtid utan möjlighet att lagra bilder vilket innebär att integritetsintresset minskar. Vidare har Fyrishov anført att det med anledning av bubbelpoolens insynsskyddade läge annars skulle krävas en badvakt särskilt placerad vid poolen för att ha uppsikt, vilket enligt förvaltningsrättens mening utgör ett marginellt mindre integritetsintrång än den aktuella kameraövervakningen. Förvaltningsrätten konstaterar även att det finns en annan bubbelpool i anläggningen där det inte förekommer kameraövervakning som besökare kan nyttja för det fall de inte vill utsättas för kameraövervakning.

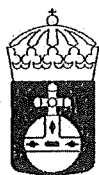
Mot bakgrund av det ovanstående och med beaktande av vad som i övrigt framgår i det överklagade beslutet om hur bevakningen ska utföras, anser förvaltningsrätten att intresset av att kunna kamerabevaka bubbelpoolen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Länsstyrelsen i Uppsala län har därmed haft fog för sitt beslut. Datainspektionens överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (FR-03)

Karin Tomczak
förvaltningsrättsfiskal

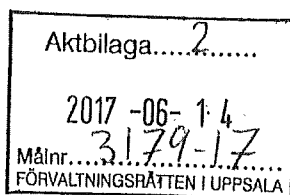
Nämndemännen Robert Berggren, Matts Eriksson och Kerstin Nilseng har deltagit i avgörandet.

Målet har föredragits av förvaltningsrättsnotarien Camilla Blacker Wallinsson.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Martin Coborn
Länsjurist
010-2233425

Beslut

1(3)

2017-05-23

211-1111-2017

Fyrishov AB
Idrottsgatan 2
753 33 Uppsala

Martin.Coborn@lansstyrelsen.se

Tillstånd till kameraövervakning

Beslut

Länsstyrelsen ger tillstånd till kameraövervakning.

Länsstyrelsen avvisar ansökan i den del som rör kamera 2 (sommarbassängen).

Tillståndets omfattning och villkor

Tillståndshavare	Fyrishov AB
Organisationsnummer	556380-4524
Plats för övervakningen	Idrottsgatan 2, Uppsala
Antal kameror	4
Kamerornas placering och upptagningsområde	Se ritning, bilaga 2-5
Ändamålet med övervakningen	Kamera 1 – Förhindra olyckor Kamera 3-5 – Förebygga, förhindra och utreda brott
Kamerornas montering	Fast monterade med fast optik
Tider för övervakningen	Dygnet runt
Inspelning/lagring av bilder	Kamera 1 – Nej Kamera 3-5 – Ja
Avlyssning av ljud	Nej
Material får lagras högst	2 månader
Upplysningsplikt	Information om övervakningen ska ske genom tydlig skyltning i anslutning till samtliga övervakade platser. Det ska också framgå vem som bedriver övervakningen om detta inte framgår av förhållandena på platsen.
Beslutets giltighetstid	Beslutet gäller tills vidare

2017-05-23

211-1111-2017

Redogörelse för ärendet

Fyrishov AB har ansökt om utvidgning av den kameraövervakning som sker på deras anläggning på Idrottsvägen 2 i Uppsala. Den ansöka kameraövervakningen omfattar pooler, en korridor och två kassor.

Ansökan har skickats på remiss till Uppsala kommun som inte hörts av.

Motivering till beslutet

Enligt kameraövervakningslagen krävs tillstånd för att en övervakningskamera ska få vara uppsatt så att den kan riktas mot en plats dit allmänheten har tillträde.

Tillstånd till kameraövervakning ska ges om intresset av sådan övervakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad. Ett beslut om tillstånd att kameraövervaka ska förenas med villkor om hur kameraövervakningen får anordnas. Sådana villkor ska avse övervakningens ändamål, den utrustning som får användas och det område som får övervakas. Länsstyrelsen ska också besluta om de övriga villkor som behövs för tillståndet.

Vid bedömningen av intresset av kameraövervakning ska särskilt beaktas om övervakningen behövs för att förebygga, avslöja eller utreda brott, förhindra olyckor eller därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli övervakad ska särskilt beaktas hur övervakningen ska utföras, om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet används och vilket område som ska övervakas.

Enligt förarbetena till den äldre lagen om allmän kameraövervakning (prop. 1997/98:64 s. 29) ska tillstånd till att behandla och bevara bilder inte regelmässigt följa ett tillstånd till kameraövervakning. Behovet av att behandla och bevara bilder måste kunna påvisas i det enskilda fallet. Det bör dock vara möjligt att ge tillstånd till kameraövervakning som innefattar rätt att behandla eller bevara bilder vid övervakning av särskilt brottsutsatta platser.

Länsstyrelsen gör följande bedömning

Inledningsvis konstateras att en av de ansökta kamerorna (kamera 2 över "sommarbassängen") redan omfattas av Fyrishov AB:s tillstånd till kameraövervakning med beteckning 211-1563-03. Ansökan avvisas därför i denna del.

Av ansökan framgår i övrigt att övervakningen ska ske av en bubbelpool, en korridor och två kassor. Badanläggningen är en plats man besöker för nöje och rekreation. Integritetsintresset på platsen väger därför tung.

Sökanden har uppgett att övervakningen ska ske i syfte att förhindra olyckor (kamera över bubbelpoolen) respektive förebygga, förhindra och utreda brott (kameror i korridor och kassor). I ansökan uppger sökanden att anläggningen under 2016 utsatts för ett 40-tal stöldar i omklädningsrum och ett 30-tal stöldar på andra platser. Ett tiotal olycksincidenter har inträffat.

2017-05-23

211-1111-2017

Länsstyrelsen gör bedömningen att sökandens intresse att få övervaka platsen väger tyngre än allmänhetens intresse att inte övervakas. Tillstånd till kameraövervakning ska därför ges. Tillståndet omfattar rätt att spela in och spara material från kamera 3-5.

Bestämmelser som beslutet grundas på

8, 9 och 19 § kameraövervakningslagen (2013:460).

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 1.

De som deltagit i beslutet

Beslutet har fattats av chefsjurist Cecilia Magnusson med länsjurist Martin Coborn som föredragande.

Cecilia Magnusson

Martin Coborn

Denna handling är godkänd i länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

Bilagor:

1. Du kan överklaga beslutet
- 2-5. Ritningar över kamerornas placering
6. Upplysningar om kameraövervakning

Kopia till:

Uppsala kommun
Datainspektionen
Polismyndigheten

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.